

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, trinesti nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit a Din 2., do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3., večji inserati petit vrsta Din 4. — Popust po dogovoru, inserati davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12., za izzemstvo Din 25. — Rokopisi se ne vračajo.

URDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafeje ulica 5, 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnica: MARIBOR, Grajski trg 8. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101, Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

PRISRČEN SPREJEM JUGOSLOVENSKIH SUVERENOV V EVKSINOGRADU

Na potu v Carigrad sta se Nj. Vel. kralj in kraljica ustavila v Evksinogradu, kjer sta bila od bolgarskega kraljevskega para najprisrčnejše sprejeta

Varna, 4. oktobra p. Nj. Vel. kralj Aleksander in kraljica Marija sta se mudila na rumunskih tleh še včeraj do 13. ure kot gosta rumunske kraljice matere Marije. Točno ob 15.30 je jugoslovenski vojni brod »Dubrovnik« odpotoval iz Balčika. Do rumunsko-bolgarske meje je spremjal jugoslovenski vojni brod rumunska torpilarka, ki je na meji oddala 21 strelov v čast jugoslovenskih suverenom ter se nato vrnila k svoji bazi.

Varni so se medtem zaključile priprave za sprejem jugoslovenskega kraljevskega para. K sprejemu sta bila pripravljena dva novinarja. Ob 15. je prišel v pristanišče bolgarski princ Kiril, brat bolgarskega kralja. Tako nato je prikarakala na obrežje častna četa, za njo so prispieli adjutanti kralja in kraljeve spremljajoči. Nato je bolgarski kralj sprejel časti, ki mu jih je izkazala častna četa jugoslovenskih mornarjev. Oba suverena sta umaknila v kabino, kjer sta imeli kratek razgovor. Nato se je jugoslovenska kraljevska dvojica v družbi bolgarskega kralja in svojega spremljivača vkrcala v motorni čoln in se odpeljala na obalo. Jugoslovenski kraljevski par je bil v hipu, ko je stopil na bolgarska tla, burno pozdravljen. Častno četo bolgarske vojske, ki je visokim gostom izkazala vojaške časti, je jugoslovenski kralj pozdravil: »Zdravite junak! Vojaki so mi odgovorili: »Zdravite! Vaše Veličanstvo! Hura!« Nato je bilo jugoslovenski kraljevski dvojici predstavljeneno spremljivoštvo kralja Boris in kraljice Ivane. Ob 16.50 so suvereni krenili proti dvoru Evksinogradu. V dvoru je bila jugoslovenskemu kralju in kraljicu na čast prizrejena večerja. Jugoslovenski kraljevi pa je ostal v gosteh pri bolgarskih suverenih do 22. uri, nakar je nadaljeval pot proti Carigradu z rušilcem »Dubrovnikom«.

Carigrad, 4. oktobra p. Jugoslovenski ruljec »Dubrovnik«, s katerim potuje Nj. Vel. kralj Aleksander in kraljica Marija, je dali ob 9.15 prispel v Carigrad. Do državne meje mu je šla nasproti turška križarka »Javus« z dvema torpilarkama ter ju pozdravila jugoslovenska suverena s 24 topovskimi streli. S turško križarko so prispele nasproti jugoslovenski poslanik v At. kari g. Janković s propogro, turški poslanik predsednika turške republike Hikmed bej, direktor protokola Fuad bej ter več drugih visokih turških odbornikov. Četrtino je potovanje jugoslovenske kraljevske dvojice inkognito, jima je bil v Carigradu predrejeno srečan sprejem. Na obali je bila postrojena častna četa, ki je ob prihodu partnika zaigrala jugoslovensko državno himno, ob obalnih trdnjavah pa so topovski strelzzi pozdravili prihod jugoslovenskega kralja in kraljice.

Vsi današnji carigradski listi prinašajo slike Nj. Vel. kralja in kraljice ter tople članke, v katerih povlečijo jugoslovenskega vladarja in njegovo prizadevanje za ojačanje lastne države in učvrstitev miru. Obenem vsi listi poudarjajo, da ima sestrelk med jugoslovenskim kraljem in predsednikom turške republike velik političen pomen.

Po atentatu na avstrijskega zveznega kancelarja

Za atentat se bodo morali pokoriti tudi socialni demokrati

Dunaj, 4. oktobra. r. Vsa javnost je pod vitem atentata, ki je bil včeraj popoldne izvršen na zveznega kancelarja dr. Dollfussa. Ko je včeraj popoldno okrog 14.15 odhajal s seje vodstva krščansko-socialne stranke v parlamentu, je prisoričil k njemu bivši vojak Rudolf Dertl ter od tam natančno dva revolverska streli. Prvi streli se je odbil na kovinastem gumbu tvojnega, drugi streli pa je zadel kancelarja v desno nadlaket. Rana ni nevarna in kancelar je nemoteno vrši svoje posle dalje. Atentatorja so prijeti in izročili policiji. Atentat ima politično ozadje. Vse kaže, da je delo narodnih socialistov, toda danes so začele krožiti vesti, da je bil atentator v zvezi s socialnimi demokratimi. Te vesti dosledi uradno niso potrdene, očividno pa maju namen, ustvariti v javnosti razčrpkanje proti socialnim demokratom, da bi se tudi z njimi zlasti na Dunaju, obrudnoma in tudi tu uvelio klerofašistični režim.

Vi današnji listi izražajo zadovoljstvo, da atentat ni uspel in obširno navajajo inozemske komentarje, zlasti francoske in italijanske, ki prav tako obsojajo atentatorje z zelo kancelarju dr. Dollfussom. Čeprav je popolno okrevanje, da bi mogel radajevati svojo akcijo za samostojnost Avstrije. Nemški listi beležijo zgoli vesi o atentatu in se vzdržujejo za enkrat vsakega komentarija.

Okrepitev protimarksistične fronte

Dunaj, 4. oktobra. AA. Politični položaj v Avstriji je sicer ko prej zamotan. Čeprav so heimwehrinci pristali na patriotsko fronto, se niso odstranila vsa nasprotja med krščanskimi socialisti in Heimwehrjem. Krščanski socialisti se namreč vsaj deloma zavzemajo za demokratske ideje, dokim heimwehrinci odprtiro zahtevajo uvedbo fašističnega režima in prepoved vseh strank. Vsekakor pa vladu v patriotski fronti nedeljeno mnene glede socialno demokratske stranke. »Reichspost« danes izjavlja, da v novi Avstriji bo na več prostora za marksistične stranke. Včeraj je imel vodja dunajskih krščanskih socialistov profesor Krasser govor v istem smislu ter je odločno obosidl zadržanje avstrijskih socialistov, češ da je protiavstrijsko. Vzlič temu pa govornik ni brez pridržkov nastopil za prepoved strank. Dejal je, da krščanski socialisti sicer odobravajo politiko, ki je napravila konec suverenosti strank, toda prav tako tudi odklanjajo enotno in totalno stranko, češ da čaka krščansko-socialno stranko se velika vložka pri izgradnji korporacijske države.

Socialisti nasprotno izjavljajo, da bodo kujbovali protimarksističnim tendenciam vladu in so za danes ob 14.10 sklicali sestank predsedništva stranke, da na njem izločijo smernice svoje bodoče politike.

Izgredi hitlerjevcev v Avstriji

Dunaj, 2. oktobra. p. Včeraj so na Gorjanci Stajerskem oblasti opazile živahnogibanje avstrijskih narodnih socialistov. V Leobnu so narodni socialisti pripravljali celo prevarat, kar pa so oblasti še pravčasno preprečile. Naročno-socialistični agitatorji so razširili vest, da je na Koroškem nastal upor. V mestu je prišlo do hudih demonstracij. Močni oddelki orožništva so moralni nastopili s silo, da so razgnali demonstrante. V Spitalu je prišlo do krvavih incidentov. Demonstrantje so napadli oddelki vojaštva, ki je bil pozvan na pomoč orožnikom. Vojaki s bajonetmi razpršili množico. Dva demonstranta sta bila težje ranjena, trije pa lažje ranjeni. Na raznih krajinah so eksplodirali tudi peklenaki stroji, ki pa niso napravili obutnejše škode.

Policija na dunajskih visokih šolah

Dunaj, 2. oktobra. Č. Danes so se na dunajskih visokih šolah prvč pojavili novi policijski stražniki. Na visokih šolah so urejene stražnice po vzoru ostalih policijskih stražnic. Tudi stražniki so enako uniformirani kakor drugi dunajski policijski stražniki. Razlikujejo se od njih le po nekem posebnem znaku. Med predavanji krožijo policijski stražniki po hodnikih in tudi v avlah so postavljene straže.

Manjšinska zaščita pred Društvom narodov

Zeneva, 3. oktobra. AA. Sestri odbor skupščine Društva narodov je danes naveljalo razpravo o manjšinah. Nemški delegat Knox je naglašal, da židovski vprašanje ne spada v okvir manjšinskih problemov in bi ga bilo treba posebej proučevati. Kar se tiče narodnih manjšin, je Nemčija pripravljena sodelovati z DN pod pogojem, da vse države pristanejo na splošno zaščito manjšin.

Tudi madžarski delegat se je zavzel za to, da se zboljša postopek pri zaščiti manjšin.

Francoski delegat Berenger je poudaril, da obstoji nasprotje med najnovješimi nemškimi zakoni in čl. 7. dogovorom o manjšinah, ki je prišel tudi v konvencijo o Gornji Šleziji. Ta člen pravi, da mora-

jo biti vsi nemški državljanji pred zakonom enaki in morejo uživati iste državljanske pravice, ne glede na to, kakšnega plemena, jezika in vere so.

Naposled je poljski delegat predložil načrt resolucije, ki predlaga ustanovitev posebnega odbora za proučevanje tega vprašanja; ta odbor naj predloži na prihodnji skupščini načrt splošne konvencije o zaščiti manjšin.

Državna razstava vina in sadja v Beogradu

Beograd, 3. oktobra. p. Prometno ministarstvo je dovolilo polovično vožnjo na vseh državnih železniških progah razstavljalcem in posetnikom državne razstave vina in sadja, ki bo v Beogradu v dneh od 7. do 15. oktobra. Legitimacije se dobre pri vseh birojih »Putnika«, pri Glavnem savezu vinogradnikov in sadjarjev v Novem Sadu, kakor tudi pri upravi razstave v Beogradu, poštni predel 646. Kdor bi pisemo zahteval legitimacijo, naj pismu priloži 20 Din v poštnih znakih. Zanimanje za razstavo je zelo veliko, zlasti med vinogradniki in sadnjerci iz vseh delov sveta. Razstava bo nameščena v treh velikih paviljonih, ki stoje za tehnično fakulteto, kjer se je vršila higijenska razstava. Vse mesta so že zasedena, tako da se prilagodi razstavu blaga ne morejo več sprejemati.

Novi člani Društva narodov

Zeneva, 3. oktobra. AA. Za nove člane sveta DN so izvoljene Argentina z 49 glasovi od 53, Danska z 52 glasovi in Avstralija z 47 glasovi. Danska pride na место Norveške, Avstralija pa nadomesti Irsko.

Popravek

Z ozirom na članek »Po odcepitvi Hrastnika od Trbovelja, ki je bil objavljen v št. 220 vašega lista z dne 27. septembra 1933, vas v zmislu tiskovnega zakona prosimo, da izvolite v eni prihodnjih številk vašega lista pod istim naslovom objaviti sledeti popravek:

»Ni res, da ima Kemična tovarna v Hrastniku upokojene delavce, pač pa je res, da se zbor vojnih nima upokojeni delavci. To, kar se imenuje upokojeni delavci, so delavci, ki so delali 25, 30 ali več let v tovarni in ki so danes delnežni gotovih dajatev iz Delavskih podporne blagajne, v katero prispeva tudi tovarna svoj del.

Nadalje ni res, da so ti takozvani upokojeni delavci obojeni na prosačenje in počasno umiranje, pač pa je res, da dobivajo ti bivši delavci redne dajatev iz omenjene blagajne in tudi pristojni občini jih podpirajo. Kemična tovarna pa jim daje iz lastnega, ne da bi bila v to zavezana, prosto stanovanje, prosto razsvetljavo in prispevek za nabavo kurirja.

Iz navedenega torej jasno izhaja, da končno ni res, da se za te ljudi do danes ni nihče brigal, pač pa je res, da se brigata za manjšino v Hrastniku v enem delu občine podpira. Kar se tiče narodnih manjšin, je Nemčija pripravljena sodelovati z DN pod pogojem, da vse države pristanejo na splošno zaščito manjšin.

Francoški delegat Berenger je poudaril, da obstoji nasprotje med najnovješimi nemškimi zakoni in čl. 7. dogovorom o manjšinah, ki je prišel tudi v konvencijo o Gornji Šleziji. Ta člen pravi, da mora-

Enaka mera za vse

Včeraj smo opozorili v članku o občinskih volitvah v dravski banovini da obstoja v dravski banovini samo ena zakonita politična organizacija, to je Jugoslovenska nacionalna stranka, ki je izpolnila vse pogoje, zahtevane po ustavi in društvenem zakonu. Zaradi je povsem naravnega, da se nobena druga struja kakršnoki smeri ne more v političnem življenu javno udejstvovati, ker je po obstojučih zakonih vsako udejstvovanje nepriznanih političnih organizacij kaznilo.

Ce je moral Jugoslovenska nacionalna stranka izpolniti vse zakonite pogoje, da se smela na podlagi predpisov ustave in društvenega zakona organizirati. Zahteva že pravčasna smer, da bi moral izpolniti iste pogoje tudi zastopniki drugih političnih nazivanih, akor je točno javno nastopati v našem političnem življenu.

Delo Jugoslovenske nacionalne stranke se vrši povsem javno, je vsem odprtka knjiga in se nahaja pod kontrolo državnih oblasti. Bilo bi zato krivljenje, da bi dopustili, da igrajo pri sedanjih občinskih volitvah v dravski banovini kako vloga kake tajne organizacije bivše SLS, bivših komunistov itd. Kar je moralno biti za ene prav, naj bo tudi za druge!

Delo Jugoslovenske nacionalne stranke se vrši povsem javno, je vsem odprtka knjiga in se nahaja pod kontrolo državnih oblasti. Bilo bi zato krivljenje, da bi dopustili, da igrajo pri sedanjih občinskih volitvah v dravski banovini kako vloga kake tajne organizacije bivše SLS, bivših komunistov itd. Kar je moralno biti za ene prav, naj bo tudi za druge!

Po zakonu se bivša SLS ne sme in ne more udejstvovati kot politična stranka, vendar pa se je v mnogih občinah dogodilo, da so punktasi vsili ljudem kandidature, čeprav so bili ljudje povsod pripravljeni, da sestavijo skupne kandidatne liste z ljudmi na čelu, ki bi znali kot priznani dobri gospodarji poštovano in nepristransko upravljati občinsko gospodarstvo. To se je zgodilo po organiziranim načrtu od zunaj, po

navodilih nekakih centralnih pisarn v Ljubljani, Celju in Mariboru, ki kažejo misljilo, da smejo delati, kar drugi ne smejo. In začeli so obenem izvajati na preprosto ljudstvo nezasiščan teror.

Iz tajih central organiziranih punktašev je protizakonit, od punktaških agitatorjev izvajana nasilstva pa naravnost zločinska. Orda hinavščina je, ako ljudje, ki vse to delajo, potem se pridigajo o volitvi svobodi. Ni hujšega pritiska in hujšega omejevanja volilne svobode kakor zloraba čustev. ki so človeku najsvetejša.

A tudi dvojna mera, ki jo vidimo, ni dopustna. Ce je moral Jugoslovenska nacionalna stranka izpolniti vse zakonite pogoje, da se smela na podlagi predpisov ustave in društvenega zakona organizirati, zahteva že pravčasna smer, da bi moral izpolniti iste pogoje tudi zastopniki drugih političnih nazivanih, akor je točno javno nastopati v našem političnem življenu.

Delo Jugoslovenske nacionalne stranke se vrši povsem javno, je vsem odprtka knjiga in se nahaja pod kontrolo državnih oblasti. Bilo bi zato krivljenje, da bi dopustili, da igrajo pri sedanjih občinskih volitvah v dravski banovini kako vloga kake tajne organizacije bivše SLS, bivših komunistov itd. Kar je moralno biti za ene prav, naj bo tudi za druge!

Cilj Jugoslovenske nacionalne stranke je bil in je še vzpostavitev mirnega sožitja vseh državljanov Jugoslavije, sodelovanja vseh slojev za zboljšanje splošnih gospodarskih in socialnih razmer.

Kdor ruši to mirno sožitje, dela proti interesom našega ljudstva in obenem proti interesom države same.

Razdiralci pa v našem javnem življenu ne smejo imeti nobenega mesta! Izgovora ni nobenega, saj so vrata v Jugoslovensko nacionalno stranko odprta vsakomur, ki se strinja z njenim narodnim in državnim programom, pa nai je pripadal prej katerikoli stranki.

Razdiralci pa v našem javnem življenu ne smejo imeti nobenega mesta! Izgovora ni

Tehtne besede o našem gospodarstvu

Minister Ivan Mohorič o naši trgovski in finančni politiki ter položaju našega trgovstva

Ljubljana, 4. oktobra

Cepav je bilo sroči skrajno neprizajmo vreme, vendar je predavanje take kapacitev v gospodarskih vprašanjih kakor je minister g. Ivan Mohorič privabilo v Trgovski dom toliko najvidnejših zastopnikov našega trgovstva in spletu gospodarskega sveta, da so zasedli vse prostore prostorne male dvorane.

Ko je predsednik Združenja trgovcev g. Gregor pozdravil predavatelja in udeležence, je naznani, da bo uprava Združenja trgovcev v bodoče večkrat prizrejala diskusijske večere, na katerih bodo predavali gospodarski strokovnjaki, članom bo pa dana prilika, da v prosti debati uveljavijo svoje težnje in želje, ki jih bo skušalo predstavitev uveljaviti tudi na meročajnih mestih. Današnje nevečne gospodarske prilike pa so vsak dan neznenajše. Redno trgovsko poslovanje ovirajo posledice zakona o zaščiti kmetja, ki mu je vsej ves kredit, prav tako pa tudi zaščita denarnih zavodov in posredovalni zakon. Združenje je storilo vse, da se ublaži nezdržano stanje in zato trdno računamo, da bo narodno zastopstvo razpravljalo o naših težnjah. Od finančne direkcije se moramo batiti, da nam zgradarino in pridobinijo še zviša, cepav je naša banovina najbolj pličnici v državi. Preti nam celo z oceno po zunanjosti! Braniti se moramo do skrajnosti. Blizajo se občinskim volitvam tudi v Ljubljani in gledati moramo, da posljemo v občinski svet može, ki bodo ezerčično zastopali naš interes. Isto velja za volitve v socialne zavode, a obetajo se nam tudi volitve v ZTOI, je pa še polno drugih vprašanj, s katerimi se bo treba baviti v bližnjih bodočnostih.

Minister g. Mohorič je nato, simpatično pozdravljen, nad uro govoril o »Naši trgovski in finančni politiki in o položaju našega trgovstva«. Predavanje so vsi prisotni poslušali z največjim zanimanjem in ga večkrat prekinili s soglasnim odobravljajem, on koncu so se pa predavatelju zahvalili z živahnim aplavzom, predsednik g. Gregor se je predavatelju za izredno važna in informativna izvajanja zahvalil z željo, da bi čim prej spet govoril. Nato je otvoril debato, ki so se je udeležili gg. Olup, predsednik ZTOI Jelačić, ga Sumišev, predsednik Društva veletrgovcev Stane Vidmar, Pučnik in tudi predavatelj sam. Vsi govorniki so se pritoževali proti davčni praksi in načeli tudi več drugih aktualnih vprašanj, končno pa sklenili, naj Združenje stopi v stik z občinskim svetom za skupno akcijo proti prestregi davčni praksi. Debata se je po predavanju zavlekla čez 23. uro. Ko jo je predsednik g. Gregor zaključil, je še naznani, da bo na prihodnjem diskusijskem večeru govoril predsednik Društva denarnih zavodov g. dr. Slobokar.

Gosp. nar. posl. Ivan Mohorič je v svojem referatu izvajal:

Neuspeh

londonske konference

Med političnimi dogodki zadnjega meseca je sigurno najvažnejša velikopotezna zunanjopolitična akcija, ki jo je iniciativno podvzel naš vladar. Ona je prizela z jenskim zasedanjem državnikov malega sporazuma na sinajski konferenci in se bo ta mesec nadaljevala po programu, ki pomaga velik korak za zbljanje obeh držav, ki po prirodi spadajo skupaj, ki so si pa bile doslej druga drugi precej tuje ali bolje rečeno odstuje. Uradno poročilo o sinajski konferenci je sicer kratko in jedrino, vendar ni treba biti poklicni diplomat, da desifrirat iz njegovega besedila, da je v njem vsebovana točna karakterizacija sedanjega gospodarsko-političnega položaja. Predvsem citamo v njem, da Mala antanta občaluje, da londonska konferenca ni rodila želenega uspeha pri vsej dobrini volji, ki smo jo imeli, da sodelujemo po svojem skromnem deležu aktivnosti pri obnovi svetovnega gospodarstva. Zavedamo se dobro, da bo neuspeh težke posledice za nas. Ni torej naša kriva, če bomo moralno iti svoja pota, da zaščitimo lastne življenjske interese. To je od prilike vsebina lakonične stavke o raznotravnih zunanjih ministrov treh zavezniških držav.

Srednja pot

Drugi del poročila ugotavlja, da kažejo v gospodarskem položaju gotovi znaki na izboljšanje, da pa je obenem nastopila na drugi strani občutna poostreitev položaja. Situacija po tej oceni, ki je gotovo strogo objektivna, ne daje torej povoda niti prekipevanju optimizma, Še manj pa črnogledemu pesimizmu. Treba je iti srednjo pot, vzet stvari take kot so in z realno posejo položaja izvršiti vse napore, da se poostreitev, ki jo uradno poročilo ugotavlja, ne razdiri, temveč omesti in odpri. Ne male naloge so vsebovane v teh besedah. Naloge, ki bodo zahtevale dolga leta truda in napornov in se ne bodo vodile k popolnemu uspehu. Toda radi tegu ne smemo biti tako malodušni in opustiti linije, za katero smo se odločili.

Vprašanje cen

Našo gospodarstvo stoji danes pred nebrojno vprašanjem, katerim nekdaj spletu ni bilo potreba posvetiti posebne pažnje. In če se omejim na le zadeve trgovskega stanja in to specijalno one, ki se tičejo ljubljanskega trgovstva, se mi takoj vsiljuje, da moram vprašanjem, pred katerimi stojimo, ki morajo interesirati vsakogar.

Najbolj aktuelno vprašanje, s katerim se je že bavila svetovna gospodarska konferenca v Londonu, je vprašanje razlike med prodajno ceno producenta in nabavno ceno konzumenta, ki je v večini primerov exorbitantno visoka in ki med drugimi varovi enega važnih momentov zmanjšanega konzuma blaga. Pri tem pa moramo ugotoviti, da v naši državi cene na notranjem tržišču še daleč niso izvenljive. Pri najvažnejših predmetih vsakdanje prehrane vidimo, da variirajo cene pri producentu in mleku, krompirju, živilo, jajci, perutinu in zelenjavu na 100 km in še manj oddaljenosti, včasih pa 100% in več, kar dokazuje samo, da je naše notranje tržišče na skodo obeh glavnih činiljev gospodarskega življenja, to je proizvajalca in porabnikov, čisto nezadostno.

organizirano. Naloge organizirati to tržišče pripada trgovski inicijativi, ki na notranjem tržišču ni v ničemur ovirana in ki je naravnost podklicana, da skupa približati oba interesa. V današnjih prilikah ni ved pridobitev na splošnost in v interesu gospodarstva, da bi se platali producentu čim manj honoraril in da bi se konzumenta zahtevalo čim večje cene. Ti časi so minuli. Sedanje prilike zahteva bolj obratno in le takrat bodo nastopili izzidi na zboljšanje razmer, aka pomagamo pojedelcu zopet do cen, ki mu bodo omogočili prvočinkov na drugih predmetov. Ford in za njim vse Amerika so ustvarili prekret. Danes je pri predmetu, ki je za naše gospodarske prilike najvažnejši, to je pri lesu in drugih živilskih produktih, cene daleč pod mirodobno paritetom, kar nas najbolj pritisika v tlem in kar se v najširših krogih močno občuti. To občuti ne samo 134.000 malih gozdarskih posestnikov, kolikor jih šteje Slovenija, marveč tudi tisoči gozdarskih delavcev in prevoznikov čutijo, čutijo končno celu lesnu industrijo, ki šteje okrog 400 obratov za mehanično predelavo lesa, čutijo pa tudi vse občinske obratre. Kaj ima naš konzument od tega, če je les na panju na Jelovcu po 50 para in so tako naši gozdi pasivni.

V agrarni produkciji smo zaostali

Ko sem zasedeval razprave v mnogobrojnih pododsekih na londonski konferenci, sem skrbio in s strahom moral sam pri sebi priznati, da smo v naši agrarni produkciji kvalitetno ogromno zaostali in da smo le malo zreli za svetovni trg. Konkuriramo pa lahko v cenen, dočim kvalitetne le sem in tja in le pri posameznih predmetih odgovarja, mogoče v celoti za kakih 10 do 20% produkcije, zahtevam mednarodnega prometa, dočim ostalo, izvzemši par izjem, ni sposobno za konkurenco in izvor na svetovna tržišča. Za na prejšnjih gospodarskih kongresih, ki so se vršili vsako jesen v Beogradu, smo ugotovili, da vlada na primer pri pšenici tako pestrost so naši prizadeli, da imamo nad nekaj 160 vrst blaga in pri našem živilu s tudi na stvar še hujša. Ne moremo se bati pohvaliti, če hočemo odkritorsko govoriti, da smo v teku preteklih petnajstih let na tem polju delali po sistematičnem načrtu, kakor so delali naši sosedi, zato smo danes v marsikaterem oziru predstavljeni in razočarani. Specijelno v Sloveniji so naše posestne prilike tu ena od glavnih ovir. Ta raznovrstnost se preducenom brdskim mačuje, žal moram ugotoviti, da ne počasni spoznanja, da je tu treba mnogo bolj v energično iti na delo, da je treba, da se tako izrazim, disciplinirati produkcijo, zaokrožiti našo narodno ekonomijo v čim samostojnejšo ento. Naša kraljica je bila takoj po prevratu, da smo bogata država. Tako so govorili poleg političnih demagogov, ki so z Kalemgardom zrili na žitorodni Srem — toda podzabiljali so pri tem, da je bilo vsako jesen treba votirati 50—100 milijonov za prehrano poslovne Bosne, Hercegovine, Črno goro in Dalmacije. Pač radi mnogo govorimo vsako jesen, ko priprejamo strokovne kmetijske razstave, o potrebi izboljšanja in poenotenja kvalitete in tipov, toda praksa ostaja po večini daleč od te filozofije. Pišemo, čujemo in pozabimo, na terenu pa grevamo in počasno.

Kaj ubija našo trgovino

Dva nadaljnja momenta delata bodočnost našega trgovstva zelo problematicno. Eden od teh je stalen napredek in razmah bogavogna zadružništva. Leta in leta se je trgovstvo borilo za to, da doseže obvezno uvedbo dokaža usposobljenosti za vse trgovske podjetja in misli, da imamo veliko pridobitev, ko je izšel nov obrtni zakon. Izkazala pa se je, da medtem, ko delamo lastnemu naraščaju ovire, da lahko vsak posestnik, župnik, učitelj in privatnik prinežno sosesko blagovno zadružno. Tu eksperimentirajo po večini ljudje, ki se trgovine niso učili z blagovnim prometom, se učijo ne da na račun državne blagajne, kaj jih je osvobodila raznili davčni, trgovine in se odhaljujejo po večini od cilja, ki je ideal in v prvobitni namen zadružarstva, namreč nudit konzumentu najboljšo kvaliteto po najnižji ceni, in če smo odkriti, moramo priznati, da je vsa horba trgovstva na tem polju se odigrala v neznačnih spopadih in praskah in da se danes niso odločilno mesta za grabilo jedro problema. Ce so danes samo navabljalne zadružne v Ljubljani pri sedanjem zmanjšanjem prometu pritegnile nase za okrog 100 milijonov dinarjev prometa, da je vsota, ki se mora na same trgovske krog, marveč tudi v državni blagajni poznati. Tu posamezni administrativni ukrepi in intervencije, preganjanje primerov, da je kak nečlan kupil v zadruži, kar je po zadnjem razsodbi državnega sveta tudi postal že obsoletno, ne more nicesar na situaciju spremeniti. Istočasno pa trgovci sklepajo pri zdržanju resolucije proti zadružništvu, morajo žal tekmovati kdo bo postal dobavitelj nabavnih central, da vsaj deloma spravi svojo situacijo.

Naša trgovina

Trgovski stalež je v današnjih prilikah postavljen med dva potencialna kolesa, ki se vrta v pretiu, da potegneti marsikoga seboj v vrtinec. On vodi že od preverata borbo za to, da naj bi zavladala popolna svoboda inicijative in poslovne aktivnosti, dobiti vse načelne skupaj, ki so si pa bile doslej druga drugi precej tuje ali bolje rečeno odstuje. Uradno poročilo o sinajski konferenci je sicer kratko in jedrino, vendar ni treba biti poklicni diplomat, da desifrirat iz njegovega besedila, da je v njem vsebovana točna karakterizacija sedanjega gospodarsko-političnega položaja. Predvsem citamo v njem, da Mala antanta občaluje, da londonska konferenca ni rodila želenega uspeha pri vsej dobrini volji, ki smo jo imeli, da sodelujemo po svojem skromnem deležu aktivnosti pri obnovi svetovnega gospodarstva. Zavedamo se dobro, da bo neuspeh težke posledice za nas. Ni torej naša kriva, če bomo moralno iti svoja pota, da zaščitimo lastne življenjske interese. To je od prilike vsebina lakonične stavke o raznotravnih zunanjih ministrov treh zavezniških držav.

V zunanjem trgovini je zaradi uvedbe sistemskih kontingentov svobodnost inicijative do skrajnosti omejena. Mi že leta doživljamo, da se prijavlja na izvozne kontingenete tri do štirikrat toliko živine, kolikor znaša izvozni kontingenent, in če voda med našim domaćim tržiščem in inozemstvom gotova razlika v cenen, postaja pritisak na ona službenega mesta, ki razdeljujejo kontingente, tak, da ga je težko vzdržati.

V takih primerih smo bili primorani izvoz reglementirati, kar je za izvoznika poedinca, ki ga vodi lasten interes in mikavost zasluga, popolnoma nepojimivo. Podači pa so v tem, da je bilo vsako jesen treba votirati 50—100 milijonov za prehrano poslovne Bosne, Hercegovine, Črno goro in Dalmacije. Pač radi mnogo govorimo vsako jesen, ko priprejamo strokovne kmetijske razstave, o potrebi izboljšanja in poenotenja kvalitete in tipov, toda praksa ostaja po večini daleč od te filozofije. Pišemo, čujemo in pozabimo, na terenu pa grevamo in počasno.

Perspektive, ki se odpirajo v tem oziru, kažejo, da te ere še vedno ni konec, marveč da bo vsako leto, kakor danes stvari stojijo, več predmetov kontingentiran. V kolikor pa nimamo kontingenentov, vidiemo, da se inozemski trgovci-uvzvni organizirajo v mogočne nakupovalne skupine in si skušajo na ta način zasigurati najboljše in najugodnejše nakupne pogoje in cene, obenem pa razdeliti riziko, ki je danes vsaj kolebanja cen, nenadnih ukrepov, valutnih razlik itd. zelo znaten, od poedinca na skupnost. Mi smo v tem oziru čisto nedisciplinirani in neorganizirani.

Jaz mislim samo na primer na kolonialno stroko, na vse doseganje potiskove v lesni in sadni stroki in ne mnogo boljše je tudi pri hmelju. Ako bi kdo izračunal, koliko milijonov naših vseh leta na naša neorganiziranost za nacionalni dohodek, bi stremelj, kam nas vodi ta zasplojnost in pomanjkanje smisla za organizacije. Spominjam se še dobre kampanje suhih gob, ki so naše ljubljanske tvrdke v besni medsebojni borbi zboleli ceno v par tednih od svojih 160 na 40 Din in niso prej mirovali, dokler ni padla cena na nivo, pri katerem se nabiranje in sušenje ni več izplačalo. Danes silijo raznimi kmetje k temu, da tudi pri tej ceni nabirajo gob. Toda to ni zadeva treh ali štirih zainteresiranih tvrdk, ki so morda pri tem izgubile nekaj stotisočakov, to je zadeva tisočev nabiralcev, to je efektivna izguba za naš nacionalni dohodek, velik minus za narodno celoto, ki smo ga dolžni vse, ki poklicno delujemo kot javni delavci v gospodarstvu, z vsemi razpoložljivimi sredstvi pobijati. Ne more nam biti vseeno ali dobiti.

(Konec jutri.)

Planine kličejo

Ljubljana, 4. oktobra

Zopet se nam obeta film, kakri pri de k nam je redko. Luis Trenker je znani tudi pri nas iz nepravilnih filmov o krasnih in veličastnih gorskih velikanov. Njegov film »Planine kličejo« nam kaže boje trolskih kmetov proti Napoleonu, ki prodira s svojimi v bavarskimi tetami v deželo, nabira novince za svojo vojsko, podiga vase in kasnije s smrto vsak najmanjši odpor. Luis Trenker je posnel rokopis za film po baladi, ki ji je junak študent Severin Anderland. Severin Anderland poskuša izjaviti na sovražnikov premoci, on in njegov zvesti pristari najdejo smrt.

Trenker je izdelal film s Kurтом Bernhardom in dal mu je slog in značaj balade. Film je v pogledu rešije in fotografskega stilu dobro. Boji Francoz s Tiroli so prikazani tako prepravljeno, da človek kar strmi in da komaj verjame, da je mogoče posneti tako krasne prizore. Mnogo je prikazano k pravljivosti, ki je vse načinjevalo vse načinjevalo. Vloga vloga imata zbor in balet, ki pleše značilne ritmične ples. V glavnih vlogah nastopajo Zlatna Gjajnac, gg. Banovec, Primožič, ga. Ribičev, gg. Marjan Rus in Magolič. Opozorjamo na vsebine, ki imajo v Gledališču ilustri. Premijera bo v nedeljo kot predstava v izven abonma.

zira pred. Sest. Predstava se vrati na teatrskov abonma.

Premijera v naši operi. V nedeljo dne 8. t. m. se poje po tolkih letih zopet v naši operi slavna poljska opera »Haikac. Uglasil jo je najslavniji poljski operni skladatelj Munjuško. »Haikac« je reprezentativna poljska opera, snov je zajeta iz poljskega življenja, v delovanju se vpleteti veliki ansambl. Vašno vlogo imata zbor in balet, ki pleše značilne ritmične ples. V glavnih vlogah nastopajo Zlatna Gjajnac, gg. Banovec, Primožič, ga. Ribičev, gg. Marjan Rus in Magolič. Opozorjamo na vsebine, ki imajo v Gledališču ilustri. Premijera bo v nedeljo kot predstava v izven abonma.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 4. oktobra, katoličani: Franc Ser. Tegodrag, pravoslavni 21. septembra.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Oporoka dr. Mabusa.

Kino Ideal: Rajski grehi.

Kino Štuka: Mladost je sladka.

Predavanje s sklopitom silikami: »Strupeni plini v bodoči vojni« ob 20. v dvorani OUZD (predava inž. pp. Trtnik Ivan).

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bohinc, Rimská cesta 24, dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, Leustek, Ralejova cesta 1.

Najveličastnejši alpinski velefilm Planine kličejo . . .

Borba upornika
Severina Anderiana

za svobodo njegovih planin in njegove lepe domovine!

Dnevne vesti

Iz državne službe. V višjo skupino so pomaknjeni učitelji in učiteljice: Ivan Šmajdek v Š. Vidu, Marija Dular v Hajdini, Ulrik Pavlica in Janko Polak v Ljubljani, Josipina Maisel v Rogaški Slatini ter Ivan Zupančič v Preserju. — Banovinski šolski nadzorniki Franjo Ruhovnik je bil imenovan za inspektorja pri banski upravi Ljubljani. — V finančni službi je bil premenjen pomožni arhivar Vinko Beznik iz Kranjske grada v Radovljico, v prometni službi pa so bili premenjeni prometnik Jože Nečemer z dolenskega kolodvora v Ljubljani v Lazze, Simon Gostenčnik iz prometno komercijalnega oddelka pri železniški direkciji na glavnem kolodvor v Ljubljani, Josip Valas iz Laz v Dragovgrad-Mežo, premikač Jakob Robič z Jesenic v Celje in Stefan Purkart z Jesenic v Medvode, kretničar Franc Pavellet z Dovja-Mojsanje na Jesenicu, zvanidnik Anton Podrazl iz Celja ki prometno komercijalnemu oddelku železniške direkcije v Ljubljani, kretničar Ivan Kovačič iz Koperja na Vič, Rafael Feldin iz Starevdara (zagrebška direkcija) v Medvode in dnevnidar Drofenik Engelbert iz Medvoda na Lesce-Bled. Sprejet je bila ostavka uradnika pripomravki Karla Navernika, ki je služboval na postaji Lesce-Bled. — Premičen je pristav inž. Stanko Sotošek z gozdarske šole v Mariboru kot višji pristav v 8. polžajni skupini k Šumarskemu odseku banske uprave v Ljubljani.

Tako pa ne gre! Vsi poštene javnosti je obosilna one nedeljske izletnike v Belo Krajino, ki so mislili, da lahko pustijo vinograde in peljejo domov poine košare grozja, ne da bi ga siromašnim vinogradnikom plačali. Tako početje je vraceno vse obsoobe. Ne smemo pa biti v takih primernih tendencijozni, niti politično zagrizeni, kadar je »Slovenčev« poročevalc iz Metlike, ki bi rad iz tega koval političen kapital. Ogromna večina izletnikov se je vedno dozljalo, če so bili med nimi tudi taki, ki so se napili in pustosili vinograde, ne gre to na račun društva »Bela Krajina« all pa g. Ivana Malešiča, ki je znan kot eden najmlajši in javnih dejavcev Metlike. Delna Škoda pri vinogradu je že povrnila, poravnana bo pa tudi vsa druga Škoda, dim se oškodovanci oglašajo. »Slovenčev« dopisnik bi moral vedeti, kdo je izlet organiziral in na koga se je treba obrniti v zadevi povračila Škode, ne pa da ribari v kalnem.

Iz Službenega lista. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 80 z dne 4. t. m. objavlja uradbo o izpremembi čl. 17 uredbe o službenih kazenskih in drugih podobnih zavodov, dopolnitve v pravilniku in normah o kontroli semenja kulturnih rastlin kraljevine Jugoslavije, de-naturiranje dehidriranega špirita, oddajanje špirita tvornicam kisa brez plačila državne trošarine, razpis ocenjanje cvetnic kot rastlin za presajanje, telefonski promet z inozemstvom, objavo glede izpitov za graditelje visokih in nizkih zgrADB in za elektrotehnike v jesenskem terminu 1933 in razne objave iz »Službenih Novin«.

Za mrtve proglašeni. Okrožno sodišče v Mariboru je uvedlo postopanje, da se proglaše za mrtve naslednji pogrešanci iz svetovne vojne: Gomboc Vinko v Strukovcih, Berglez Jožef, posestnik v Mrhovski vasi obč. Pekel, Pušenjak Alojz, viničar v Cezanjevcih, Horvat Jožef, poljedelec v Benkovcih, Korošak Franc, posestnik v Benkovcih, Černičevič Alojz, viničar v Rakovcih, Mekiš Janez, posestnik v Nuskovici, Vidovič Janez, delavec v Mariboru, Rihter Anton, del. Zgorji novi vasi, Svetnič Stefan, del. v Sotni, Gomboc Štefan, posestnik sin v Ivanjicih, Ovsenjak Jožef v Murski Soboti, Hadinjak Franc, pos. v Oor. Slavečih, Rogač Franc, posestnik v Nuskovi, Skledar Pavel, kočar v Sredici, Čap Stefan, posestnik Poznanovch, Zver Jožef v Renkovcih, Žitek Jožef, posessnik v Rakicanu in Radošek Florjan, pištojen v Sv. Bolzenku pri Ptujski gori.

Izvoz denarja v obveznem prometu. Finančni minister je izdal pojasnilo o izvozu denarja v obveznem prometu. Pojasnila iz leta 1931 je treba razumeti tak, da smejeta v obveznem prometu brez posebnega dovoljenja finančnega ministra, ker je vsak dan s seboj po 200 Din samo on, ki stanuje v območju krajine, kjer res obstaja obvezni promet, kjer kupujejo ljudje s te ali one strani živila in kjer hodi delavec čez mejo za zaslужkom.

Zivalske kažne bolezni v dravski banovini. Po stanju z dne 25. septembra je bil v dravski banovini 1 primer stekline, svinska kuga na 103 dvorcih, svinska rdečica na 22, perutinska kolera na 9 in kuga čebelne zaledje na 2.

H Kongres srednješolcev v Novem mestu. V našem včerajnjem poroču o kongresu srednješolcev v Novem mestu so bile nekatere netočnosti. Zborovite je otvoril g. Rajko Cibic, ki je predsednik župne Saveza jugoslovenskih srednjišolskih udruženj za dravsko banovino, ne pa Preporoda. Izstalo je ime J. n. a. d. Jadra-

—lj Montumentalen zgodovinski velefilm »Quo vadis kot zvorni film na sporedno ZKD. Henrik Sienkiewicza roman »Quo vadis« je služil za vsebinsko monumentalnemu istoimenskemu velefilmu, ki ga bo ZKD predvajala v Elinem kinu Matici od petka dalje. Na to edinstveno filmsko delo opazimo občinstvo že danes.

—lj Strupeni plni v bodoči vojni! Predaval bo o tej stroki danes 4. oktobra ob 20. uri svedec v dvorani Okrožnega urada g. ing. pp. Trtnik Ivan, izumitelj nove

plinake maske. Predavanje pojasnjuje sklopitne slike. Vstopnice Din 5 in 8 v predprodaji v trafihi Okrožnega urada na Miklošičevi cesti.

—lj Otala, dajnogledi, barometri foto aparatit itd. najugodnejši nakup pri Fr. P. Žajca izpraznem optiku, Ljubljana, Startrg 8. Ceniki brezplačno.

—lj Pevsko društvo »Ljubljanski Zvonci«. Drevi ob 20. vaja moškega zborna. Prav vsi!

Odmev septembrovih dogodkov v Kamniku

Danes se Kamničani spominjajo, kako so pred 25 leti pokazali nemški gospodni, da so siti

Kamnik, 4. oktobra.

Kamnik je bil vedno v prvi vrsti naših narodno najbolj zavednih mest, zato nič čudnega, da so septembrov dogodki naši tudi v Kamniku globok odmev, ki je bil posebno poudarjen dan 4. oktobra.

Kamnički narodnjaki, zlasti pa Sokoli, ki so se v velikem številu udeležili pogrebne žrtve septembrovih dogodkov v Ljubljani, so tako na veter po svojem prihodu iz Ljubljane sklenili, da morajo prihodnjo noč izginiti vse nemški napisni po mestnih ulicah in po predmestjih. Sklep je bil točno izvršen in je prizadel mnogo skrb in dela oblastim, ki kribi vsem občinbam in grožnjam niso mogli ugotoviti krvic. Takratni okrajni glavar, trd Nemec, je z vso strogostjo vedno dajal občutiti nemško nadvišilo narodno zavednemu kamničemu meščanstvu, ki se je navdušeno oklepalo Lire in Narodne čitalnice. Toda nobene grožnje in kazni niso niti zaledile. Kamničani so ostali zavedni in nekonjivi, o čemer se je glavar večkrat sam lahko prepričal.

Kmalu po septembrovih dogodkih, dne 4. oktobra na cesarski godovni dan, sta dva dogodka vzbudila veliko ogorčenje med najbolj prijavljenimi v Kamniku. Med najboljšimi obiskana v Ljubljani, se prihodnje sredo 11. oktobra spet pritočno v predavalni mineraloskega instituta, ki jo je umetvarza podružnici spet dala na razpolago z največjim razumevanjem, koliko koristijo za napredek sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi jesenskega cvetja, pri prihodnjem predavanju bo pa se posebej opisal in tudi pokazal način prizadevanja za napredok sadjarstva v vrtinarstvu v našem mestu. Predaval bo spet naši najboljši strokovnjaki in serijo otvoriti raznolikih mestnih nasadov g. Anton Lap z opisi in poukoma o negi

A. D. Čudorci 187 Dve siroti

Roman

Na ta klic so se ženske vrnile s polnimi naročji rož. Sredi njih je stopala nevesta; družice so jo pivedle na sredo krogov, kjer je obstala ponosno vzravnana, da so lahko radovane pasli oči na njeni čudni oblike in tetoviranem obrazu.

Moški so pa neprestano kričali:

— Waha! ... Waha! ...

Na znak starega zamorca so utihnili in divji zvoki godbe so se znova oglasili.

Ta čas sta pa dva zamorca prijela nevesto in jo položila na tla, drugi so jo pa doslovno zasuli s cvetjem. Potem so moški nametalni na cvetje vej in takoj je bila nevesta vsa v objemu cvetja, kjer je čakala osvoboditelja.

Zamorci in zamorce so začeli divje plesati okrog zasute neveste, naenkrat so pa na znak obstali. Potem so pa stopili na kraj poseke, da bi se umaknili osvoboditelju.

Dolgo ga ni bilo treba čakati.

Prišel je ženin, mladenič dvajsetih let, krepke, lepo postave. Stari zamorec ga je odvedel h krogom in tu je začel osvoboditelji čudno pot za osvojenjem svoje neveste.

Dvignil je nogo in jel po eni nogi skakati po določenem krogu. Na drugo nogo se ni smel opreti, počivati ali spodatkniti se tudi ne.

Zamorci so ga molče gledali. Toda v trenutku, ko je prisakal do svoje neveste, se je dotaknil pokrivačega cvetja in iz vseh zamorských grl je zadan klic:

— Waha! ... Waha! ...

Ženin je pa brž vzel nevesto v načrte in zbežal z njo s poseke...

Ta čudna ceremonija se je močno dojimila Marjane.

Nametuš da bi ploskala, kakor vši drugi okrog nje, je molčala, zatopljena v težke misli.

Tisti hip, ko so se razlegali med navdušenim ploskanjem od vseh strani radostni klaci, se je namreč Marjana spomnila vseh tistih, ki so delile v Salpetrieri z njo briško usodo; vse so stopele danes v novo dobo življenja, veselje se ob strani mož, ki jim jih je bilo poslalo naključje, dočim ona, na video najsečnejša med njimi, ni imela nobenih drugih izgledov, razen nade na življenje, polno gremkin spominov.

Hotela je uiti pogledu na to spošloveselje in zato je hitro odšla, a poročnik je ostal s svojimi težkimi mislimi sam.

Kam je odšla?

S terase je odšla skoz park proti sobam guvernerjeve soprove.

Poročna sova markizove hčerke je bila močno razsvetljena. Marjana se je ustavila za hip pred priptimi vratimi, skozi katere je lahko videla v sobo, ki jo je pomagala okrasiti z luhkimi in prozornimi belimi zastori.

Tu bo torej zdaj zavetišče nedolžnosti in kreposti, zavetišče zasluzene sreče.

Rdečica ji je zalila obraz in globoko je vzdihnila. V očeh sta se ji zaleskali dve debeli solzi in ji zdrknili po licu.

In vsa zbegana je zbežala v svojo sobico na koncu lesenega hodnika, kjer je še dolgo sedela pri oknu, kjer je prej tako rada čakala, kdaj odprijeti sosed okno.

XXIII.

Poročnik je bil že nekaj dni ves izpremenjen. Vsi so se čudili, videč ga vedno molčečega, zamišljenega, skoraj otožnega baš, ko so se vsi okrog nje ga od srca veselili.

Prvi dan poročne gostije je v polni meri zadovoljil vse. Skoraj vsi gostje so legli k počitku zelo pozno, ko je jutranja zarja že poljubljala vrhove gora na obzorju. Toda razšli se niso na dolgo.

Za naslednji dan je bila določena velika pojedina v guvernerjevem parku.

Markiz je hotel, da bi se zbrali k skupnemu veselju poleg gostov tudi

vsi častniki trdnjave in njegovi uradniki, da, celo vsi uslužnenci in vsa služnčad.

Da bi se mogli vsi udeležiti gostije, je dal guverner postaviti na vrtu tri dolge vrste miz.

Sam je predsedoval srednji vrsti, kjer naj bi sedeli mlada in svate.

Vrsti, določeni za niže častnike trdnjave in korvete ter podčastnike in uradnike, je predsedoval poveljnik trdnjave.

Poveljnik d' Ouvelles je pa sedel na čelu tretje skupine, namenjene domaćim guvernerjevemu domu.

Z odanega jutra je služnčad pripravljala jedilni pribor in krasila mize. Po vrtu, okrašenem med drugim tudi z mornarskimi zastavami, so bili razstavljeni mlaji z gorenčimi bakljami.

Markiz sem je pazil, da so bila vsa njegova povelja točno izpolnjena. Ko se je prepričal o tem, je na dano znamenje prikorakal na vrt sprevod in se razvrstil začasno v drevoredu.

Na čelu je stopala guvernerjeva sopoga z zetovim očetom, za njima pa markiz s poveljnikom trdnjave. In tako je šlo po dostojanstvu do najnižjih.

Sprevd je šel mimo mladih zakončev, sedečih pod baldahinom, godba je pa igrala živahnko korančico.

Potem so sedli vsi na svoja mesta in gostija se je pričela z napitnicami, ki jo je naslovila ena izmed dam na guvernerja in njegovo sopogo.

Markiz je odgovoril, zahvaljujoč se gostom za dokaze naklonjenosti njemu in njegovi rodini.

Po njegovem govoru je nastala tišina, ki jo je motilo samo rožljanje nožev v vilič ter žvenket čaš.

Sledila je dolga vrsta napitnic in po všaki so znova napolnili čaše.

Domenjeno je bilo, da bo zadnji govor poveljnik d' Ouvelles v imenu vsega svojega omizza.

Poveljnik je izrabil kratek odmor pred desertom, izprosil si je guvernerjevo dovoljenje in najprej je napil novoporočencema.

Vsi so pazljivo poslušali njegove besede, posebno pa tisti, ki še niso imeli prilike pobliže seznaniti se z njimi, čeprav so vedeli, da je preživel strašne trenutke na gorenči ladji.

Najbolj so se zanimale za poročnika dame. Že so mu hoteli ploskati, ko so naenkrat vso opazili, da je strašno prebledel.

In poročnik je sredj stavka obmolnil, kakor da je nemadoma izgubil dar govora.

Na obrazu so se mu začrtali sledovi smrtnega strahu, ki jih nikakor ni mogoč prikriti. Njegove ſiroko odprtne, izbuljene oči so govorile o nepopisni grozi.

Prva je presenetila ta izprenembra guvernerja in njegovo sopogo, ker sta sedela baš nasproti poročnika.

Hotela sta stopili k poročniku in guverner je že vprašal:

— Kaj pa vam je, gospod d' Ouvelles?

Toda poročnik je samo lahko zanimali z roko guvernerju, naj se mu ne približuje.

Potem so pa vseleje njegove izbuljene oči vsem, naj se ne ganejo.

Vse to je trajalo samo nekaj sekund in vendar so se mnogi za mizo kar tresli od strahu. Misili so namreč, da se je poročniku naenkrat zmešalo.

Guverner je že hotel najbližje stojecim zaklicati, naj nesrečnega zgrabi in zvežeo, ko se je poročniku slednji razvezal jezik in zaklical le:

— Ce je vam življenje dragoo, gospod markiz, se mi nikar ne približuje!

Prvotno nisem hotel zanesti strahu med vaše goste, zdaj pa vidim, da ne smem molčati. Ta hip se ovija okrog mojih nog strupena kača, znana pod imenom kobra kapello; njen pik pomeni neizogibno smrт.

Groza je spreletela vse navzoče in mnogi so odskočili, da bi zbežali. Marjana, ki je tudi sedela za poročnikovo mizo, je prva opazila, kako je poročnik prebledel.

Ljubezen in zakon Kitajke

Družabni položaj Kitajke je odvisen od števila otrok, zlasti moških potomcev

Tudi na Kitajskem se vedno bolj širi duh zapadne kulture, ki je zajel celo Kitajko. Seveda pa evropska emancipacija Kitajka ne prevzame tako hitro, in sicer zato ne, ker je Kitajka zavzemala tudi pri neznatnih pravicah vedno važno mesto in je znala s svojimi posebnimi lastnostmi moža obvladati. V marmiskaterem pogledu bi bila lahko Kitajka svoji evropski sestri vzor, zlasti kar se tiče umetnosti v ljubezni in v zakonskem življenju, ki je na Kitajskem zelo razvita.

Kitajski filozof dr. Sun Nung An-Yung opisuje v nekem angleškem listu vzgojo in pripravo kitajskega dekleta za njen najvažnejši poklic. Kitajka se zgodila uči, da bo moral biti dobra gospodinja ter izkazovati svojemu možu udanost in ljubezen, če bo hotela biti srečna. Zato se kitajsko dekle kmalu nauči velike umetnosti, kako je treba ravnavati z možem. Ne smemo soditi Kitajke po njenem zunanjem miru, ki ji ga nalagajo strogi običaji. Vprsto drugih Kitajka nikoli ne pokaže svoje ljubezni ali udanosti, ker se ji zdi to neokusno. Kar je tudi res. V zakonskem življenju je Kitajka istočasno skromna, strastna, zapeljiva in vzdružna žena.

Dober poznavalec kitajskih razmer sir Robert Hart, ki je živel na Kitajskem nad 40 let, je primerjal zapadno zakonsko življenje s kitajskim in izjavil je: »Na zapadu bi lahko primerjali zakonsko življenje z vrelo vodo v kotlu, ki se ohladiti, čim kotel odstavimo. Na Kitajskem je pa podobno zakonsko življenje hladni vodi v kotlu, stoečemu na ognju, kjer začne voda še počasi vreti. Tudi če sprejme evropske ideje, se Kitajec nikoli ne bo ogrel za naziranje, da je prav, če skleneta fant in dekle

zakonsko zvezo v trenutnem krvnem pritisku, ki mu pravijo v Evropi ljubezen. Kako morejo neizkušeni, nesposarti in v ljubezni zaslepjeni mladi ljudje skleniti trajno in srečno zakonsko zvezo?

Na Kitajskem je zakon rodbinska zadeva, ki sloni v nji najvažnejša funkcija na obeh tačkah. Dovti pa na račun tački, ki so v Evropi tako priljubljeni, so na Kitajskem nemogoči. Na Kitajskem je tačka ugledna in spoštovana, ona je najboljša priateljica svoje snane in novo zakonsko zvezo vsestransko podpira. Preostane še vprašanje, kako moreta živeti dve ženi skupaj v enem gospodinjstvu? Razumeta se zelo dobro, ker je njuno delo strogo razdeljeno. Mlada žena dobro ve, da je njeni sveta dolžnost tačka spoštovati, tačka pa spoštuje v svoji snahi in svojih vnukov.

Denar pri sklepanju zakonskih zvez na Kitajskem navadno ne igra pomembne vloge. Mož izroča ženi vsa svoja sredstva za gospodinjstvo, kar je njenega, pripada tudi ženi. Čim se vse i nova gospodinja v hišo, stopi tačka v ozadje. Družabni položaj Kitajke je odvisen od števila otrok, zlasti od moških potomcev. Ko dorasto sinovi, postane mati blagoslovena žena in da jo se obračajo vse žene, ki žele imeti otroke. Ceprav je v kitajskih hišah navadno dovolj služnčad, so pesturje redke, kajti otroka vzgaja mati sama. Zakonska zveza je težak problem, saj zahteva duševno spojitev in telesno ravnotežje. Omenjeni filozof pravi, da so Kitajci glede ljubezni in zakonskega življenja bolj uravnoteženi kot drugi narodi, in baš v tem vidi nepremagljive življenske sile kitajske rase.

Poroka v avtomobilu

Na čuden način sta se poročila v mestecu Acushnet v ameriški državi Massachusetts Thomas Norton in Ruth Schwartzova. Odhajala sta z magistrato, kjer sta bila dobila za poročno potrebne dokumente, ko sta zagledala paštorja, ki je baš vstopal v avto. Skočila sta k njemu, toda pastor je bil pripravljen na potovanje v Evropo in ni hotel niti slišati o tem, da bi ju poročil, ker bi se predolgo zadržal in bi zamudil parnik. Pač pa je izjavil, da se da zadeva urediti drugače. Zarodenca bi se lahko poročila kar v avtomobilu.

In tako sta sedla ženin in nevesta v avto, pastor se je pa obrnil k njima od volana in poročni obredi so bili kmalu končani. Mlada sta odhajala s prijetno zavestjo, da jima bodo prijatelji, posebno pa prijateljice zavidali čisto ameriški rekord, pastor je pa pognal avto, da je še pravočasno prispe na vlak odnosno parnik.

Toda poročnik je samo lahko zanimali z roko guvernerju, naj se mu ne približuje.

Potem so pa vseleje njegove izbuljene oči vsem, naj se ne ganejo.

Vse to je trajalo samo nekaj sekund in vendar so se mnogi za mizo kar tresli od strahu. Misili so namreč, da se je poročniku naenkrat zmešalo.

Guverner je že hotel najbližje stojecim zaklicati, naj nesrečnega zgrabi in zvežeo, ko se je poročniku slednji razvezal jezik in zaklical le:

— Ce je vam življenje dragoo, gospod markiz, se mi nikar ne približuje!

Prvotno nisem hotel zanesti strahu med vaše goste, zdaj pa vidim, da ne smem molčati. Ta hip se ovija okrog mojih nog strupena kača, znana pod imenom kobra kapello; njen pik pomeni neizogibno smrт.

Groza je spreletela vse navzoče in mnogi so odskočili, da bi zbežali. Marjana, ki je tudi sedela za poročnikovo mizo, je prva opazila, kako je poročnik prebledel.

V Ameriki so pa ustanovili klub mladih, ki naj pomagajo starim ljudem. Da pridobi klub čim več članov, je pri-

občil odbor ganljivo zgodbo o tem, kako je neka starata dama stopila zjutraj v tramvaj, ki je bil pa že nabito poln.

Mladina se je v tramvaju zabavala in nihče se ni zmenil za staro damo, le mlad uradnik je vstal in ji ponudil svoje mesto. To se je ponovilo večkrat in tako sta se seznanila. Naenkrat je pa priletala dama izostala. Uradnik je zvedel da je njen naslov in pisal ji je, toda odgovorja ni bil. Odgovoril mu je notar, ki mu je sporočil prijetno vest, da ga je določila starata dama za svojega dediča. Zapustila mu je lepo premoženje. Iz tega naj bi sledil nauk: Mladina vstopa v klub pomoči starim ljudem in odstopa v tramvajih in avtobusih raje mesta priletlim damami nego mladim gospodinjam. Gospodinjam. Gospodinjam utegnejo stati mnogo denarja, dočim lahko starata dama določi kavalirja za svojega dediča.

Odgovor je bil nepričakovani. Portret je prišel nazaj s pismom, ki v njem sporočajo, da Rockefeller ni bil zadovoljen z barvo kravate. Slikar bi bil moral vedeti, da nosi Rockefeller samo svetlodobre kravate.

Portret je bila priložena svilena kravata svetlodobre barve kot vzorec. Slikar je šel takoj na delo. Naslikal je nov portret in ga poslal Rockefellerju seveda zopet v trdnom prepirčanju, da dobi bogato nagrado. Pa se je tudi drugič zmotil. Namestu bogatega honoraria je prišla zahvala v